

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
2514 CV52

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2023-0000588290

Bijlage(n)
Beantwoording Kamervragen
over initiatieven met software
die gesproken taal real-time
omzet naar geschreven tekst

Datum 16 januari 2024
Betreft Oplossing knelpunt hulpmiddelen die gesproken taal
real-time omzetten in tekst

Hierbij zend ik u mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, een afschrift van de antwoorden op de Kamervragen van de leden De Kort en Bevers (beiden VVD) over "initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst".

In de vragen en beantwoording wordt ingegaan op een ontstane omissie in wet- en regelgeving, waardoor auditief beperkten voor ondersteuning door middel van software waar gesproken taal real-time wordt omgezet in geschreven tekst, in het kader van een werksituatie niet bij UWV maar ook niet bij de zorgverzekeraar terecht kunnen.

Ik ben met het ministerie van VWS, Zorginstituut Nederland en UWV in gesprek gegaan over een wenselijke en passende oplossing om de omissie in de wet te herstellen. Uitkomst van deze gesprekken is dat een wijziging van artikel 2, derde lid van het Reïntegratiebesluit vereist is. Het wijzigen van het Reïntegratiebesluit neemt circa 6 tot 12 maanden in beslag. Zonder deze wijziging mag UWV deze hulpmiddelen niet verstrekken aan de eigen doelgroep.

In aanloop naar de voorgenomen wijziging anticipeer ik op deze wijziging zodat UWV deze voorzieningen al kan gaan verstrekken. Het gaat daarbij om hoorhulpmiddelen niet zijnde hoortoestellen en/of hulpmiddelen waarbij connectiviteit bestaat met het hoortoestel of trilmechanisme, zoals hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst.

Er is sprake van een uitzonderlijke situatie waarin een omissie aan het licht is gekomen. Deze omstandigheid rechtvaardigt anticiperen op de wijziging van wet- en regelgeving en werkt als 'buitenwettelijk begunstigend beleid' voor de doelgroep op wie de wetsuitvoering betrekking heeft. Het gaat om een periode van beperkte duur totdat de wijziging van het Reïntegratiebesluit is aangenomen.

Daarbij ervaart de voornoemde doelgroep voordeel van de voorgenomen wijziging. UWV kan de verstrekking van deze hulpmiddelen uitvoeren binnen de beschikbare ruimte van het AG re-integratiebudget voor voorzieningen. Het gaat naar verwachting om een beperkt bedrag.

Datum

16 januari 2024

Onze referentie

2023-0000588290

De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag
2595 BD6

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2023-0000590311

Uw referentie
2023Z15834

Datum 16 januari 2024
Betreft Beantwoording Kamervragen over initiatieven met
software die gesproken taal real-time omzet naar
geschreven tekst

Hierbij zend ik u mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de antwoorden op de Kamervragen van de leden De Kort en Bevers (beiden VVD) over "initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst".

De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten

2023Z15834

(ingezonden 25 september 2023)

Vragen van de leden De Kort en Bevers (beiden VVD) aan de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst

Datum

16 januari 2024

Onze referentie

2023-0000590311

1. Bent u bekend met het feit dat initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst, zoals 'Speaksee', geen aanspraak kunnen maken op een vergoeding voor gebruikers en dit de groep mensen met een auditieve beperking uitsluit van zowel het dagelijkse leven alsmede de arbeidsmarkt?

Antwoord 1

Ik ben ermee bekend dat aanvragen voor initiatieven met software die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst, zoals 'Speaksee', voor de werksituatie nu niet in aanmerking komen voor een vergoeding. In de eerder beantwoorde Kamervragen van de leden Van Beukering-Huijbregts en Van Eijs¹ over de pilot Speaksee is uitgelegd dat de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van hoorhulpmiddelen ligt bij zorgverzekeraars en niet bij UWV. Daarin is bevestigd dat software die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst (zoals spraakherkenningssystemen) in aanmerking kan komen voor vergoeding door de zorgverzekeraar, voor de privé- maar ook specifiek voor de werksituatie. Dankzij deze, met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) afgestemde beantwoording, leek de onduidelijkheid die bestond over waar personen met een auditieve beperking terecht kunnen, voor een spraakherkenningssysteem weggenomen.

Zorginstituut Nederland (ZINL) heeft onlangs na signalen uit de praktijk de beantwoording van de vragen besproken met het ministerie van VWS. Zij concluderen dat de uitleg die ZINL destijds heeft gegeven, niet correct is weergegeven in de beantwoording van de Kamervragen. Volgens de uitleg van ZINL komen spraakherkenningssystemen voor de leefsituatie wel maar voor de werksituatie niet specifiek in aanmerking voor vergoeding van de zorgverzekeraar. De zorgverzekeraar wijst een aanvraag voor software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst voor de werksituatie nu om die reden af.

Dat het specifieke hulpmiddel niet in aanmerking komt voor een vergoeding voor de werksituatie, betekent niet dat dit de groep mensen met een auditieve beperking uitsluit van zowel het dagelijkse leven alsmede de arbeidsmarkt. De technologie kan een bijdrage leveren aan de (arbeids)participatie van mensen met een auditieve beperking, maar om de belemmeringen weg te nemen zijn ook andere voorzieningen beschikbaar. Daarnaast spelen ook diverse andere factoren een rol om (arbeids)participatie te vergroten zoals de werkomstandigheden en vaardigheden. Wanneer het passend is om dit specifieke hulpmiddel in te zetten, moet daar wel de mogelijkheid voor zijn. In het antwoord op vraag 6 zal ik daar nader op in gaan.

¹ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2020-21, nr. 1740.

2. Bent u tevens bekend met de conclusie uit de door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) gefinancierde pilot 'Coalitie voor Technologie en Inclusie' 1) dat ruim € 20.000 per jaar bespaard kan worden met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst?

Datum

16 januari 2024

Onze referentie

2023-0000590311

Antwoord 2

Ik ben bekend met de challenges van de Coalitie voor Technologie en Inclusie (CTI) waar Speaksee als pilot deel van uitmaakt. De ontwikkelingen in deze en andere pilots zijn vanaf de start in januari 2022 gevolgd met een lerende evaluatie. Eind november 2023 is het onderzoeksrapport met de pilotresultaten bekendgemaakt. In het rapport zijn geen maatschappelijke kosten-baten opgenomen. Of en op welke wijze deze kunnen worden gemeten en weergegeven, is onderwerp van een vervolg op het onderzoek.

3. Bent u op de hoogte van het feit dat er op dit moment sprake is van een tekort aan gebaren- en schrijftolken? Zo ja, kunt u aangeven hoe groot dit tekort is?

Antwoord 3

Ik ben er van op de hoogte dat er een tolktekort wordt ervaren en dat niet alle bij UWV aangevraagde tolkopdrachten kunnen worden vervuld. Daarom brengt UWV momenteel samen met Berengroep² in kaart welke informatie aanwezig is die meer zicht kan geven op het ervaren tekort. Bij de inzet van gebaren- en schrijftolken spelen echter meerdere factoren een rol: tolken werken als zzp'er waardoor zij zelf hun beschikbaarheid bepalen en opdrachten aannemen. Ook is het werkveld breder dan enkel de opdrachten die vanuit de tolkvoorziening in het leef-, werk- en onderwijsdomein worden verstrekt door UWV. Hier is interdepartementaal aandacht voor, onder coördinatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties³.

4. Onderschrijft u dat hulpmiddelen voor mensen met een auditieve beperking beschikbaar moeten zijn?

Antwoord 4

Ik onderschrijf het belang van ondersteuning en beschikbaarheid van voorzieningen voor mensen met een (auditieve) beperking. Daarom is ook geregeld dat mensen voor de inzet van voorzieningen afhankelijk van hun situatie terecht kunnen bij hun gemeente, UWV of zorgverzekeraar. In de werk-, leef- en onderwijssituatie kunnen mensen met een auditieve beperking bij UWV terecht voor de inzet van een (schrijf)tolk.

5. Bent u het eens met het feit dat software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst ervoor zorgt dat mensen met een auditieve beperking beter kunnen deelnemen aan de maatschappij en de arbeidsmarkt?

Antwoord 5

Software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst kan, net als andere vormen van ondersteuning, een waardevolle bijdrage leveren aan deelname aan de maatschappij en arbeidsmarkt voor mensen met een (auditieve) beperking.

² Berengroep is een externe organisatie die op basis van een Europese aanbesteding de tolkvoorziening op het gebied van bemiddeling, voorlichting en facturatie namens het UWV uitvoert.

³ *Kamerstukken II 2022-23, 36 200 VII, nr. 172* .

In de CTI Pilot zien we dat gebruik van een spraakherkenningssysteem positieve effecten kan hebben. Echter is dit systeem een maatwerkoplossing en kan daarmee niet voor iedereen een toegevoegde waarde hebben. Dit kan verschillende redenen hebben. Mensen die doof geboren zijn en zelf niet kunnen spreken, hebben mogelijk meer baat bij een tolk dan bij een spraakherkenningssysteem. Het gebruik van het systeem kan ook lastig zijn, omdat niet de Nederlandse taal maar de Nederlandse gebarentaal de moedertaal is van de gebruiker. De persoon kan hierdoor de Nederlandse taal niet voldoende machtig zijn en de tekst om deze reden niet goed volgen. Ook komt voor dat de technologie geen toegevoegde waarde heeft omdat deze niet goed aansluit bij de dagelijkse (fysieke) werkzaamheden. Andere instrumenten kunnen dan meer op hun plaats zijn.

Datum

16 januari 2024

Onze referentie

2023-0000590311

6. Klopt het dat initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst niet in aanmerking komen voor een vergoeding door het UWV of via de Zorgverzekeringswet? Kunt u in het antwoord de effecten op de arbeidsproductiviteit en de uitkeringslasten meenemen?

Antwoord 6

UWV verstrekt werkvoorzieningen aan werkenden⁴, met uitzondering van personen die vallen onder de Participatiewet. Voor hen zijn gemeenten verantwoordelijk. Vanaf 1 januari 2013 heeft UWV door een wijziging van het Reïntegratiebesluit niet meer de bevoegdheid om hulpmiddelen te verstrekken die verband houden met stoornissen in de hoorfunctie.⁵ Auditief beperkten kunnen vanaf deze wijziging voor alle ondersteuning door hoorhulpmiddelen terecht bij één loket, namelijk de zorgverzekeraar. Een voorziening die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst bestond bij de wijziging van het Reïntegratiebesluit nog niet maar valt, als hulpmiddel ter compensatie van beperkingen in het gebruik van communicatieapparatuur, wel onder de definitie van hoorhulpmiddelen die UWV niet kan verstrekken.

Initiatieven met software die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst kunnen in aanmerking komen voor vergoeding door zorgverzekeraars vanuit de Zvw. Bij een vergoeding van hoorhulpmiddelen specifiek voor werk moet het volgens duiding van ZINL gaan om een volledige hooroplossing⁶. Onder 'volledige hooroplossing' verstaat ZINL het volgende: "Alle persoonlijke hulpmiddelen in de vorm van aanvullende apparatuur (eventueel meeneembaar naar volgende werkgever of thuis), waarbij sprake is van connectiviteit of trilmecanisme." Met 'connectiviteit' wordt bedoeld: "draadloze signaaloverdracht van de aanvullende apparatuur naar het hoortoestel.". Bij software waar gesproken taal real-time wordt omgezet in geschreven tekst, is geen sprake van connectiviteit met een hoortoestel. Dergelijke software maakt daarom geen onderdeel uit van de 'volledige hooroplossing'. In het kader van een werksituatie kan dit hulpmiddel daarom niet worden vergoed vanuit de Zvw.

⁴ Voorzieningen zoals bedoeld in onder andere artikel 34a en 35 Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), en artikel 2:22 en 2:23 Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong 2010).

⁵ *Stb.* 2012, 656, p. 3 en 4; Artikel 2, derde lid, Reïntegratiebesluit en artikel 2.7 Protocol Voorzieningen UWV 2021.

⁶ [Hulpmiddelenzorg 2010 \(Deelrapport van het Pakketadvies 2010\) | Advies | Zorginstituut Nederland](#)

Bij de aanpassing van het Reïntegratiebesluit in 2013 is de duiding van ZINL dat voor verstrekking door zorgverzekeraars sprake moet zijn van een volledige hooroplossing waarbij connectiviteit met een hoortoestel een voorwaarde is, niet meegenomen. Er was toen nog geen sprake van dit soort alternatieve (technische) hulpmiddelen om mensen met een auditieve beperking te ondersteunen. Hierdoor ontstaat nu een omissie in wet- en regelgeving, waardoor auditief beperkten voor ondersteuning door middel van software waar gesproken taal real-time wordt omgezet in geschreven tekst in het kader van een werksituatie niet bij UWV, maar ook niet bij de zorgverzekeraar terecht kunnen. Dit zorgt opnieuw voor onduidelijkheid voor auditief beperkten die gebaat zijn bij het gebruik van de technologie en dat is onwenselijk.

Datum

16 januari 2024

Onze referentie

2023-0000590311

Ik ben met het ministerie van VWS, ZINL en UWV in gesprek gegaan over een wenselijke en passende oplossing om de omissie in wet- en regelgeving te herstellen. Uitkomst van deze gesprekken is dat voor het herstellen van de omissie en het mogelijk te maken dat UWV deze hoorhulpmiddelen kan verstrekken, een wijziging van de bepaling in het Reïntegratiebesluit vereist is. Ik ben daarom voornemens om een wijziging van artikel 2, derde lid van het Reïntegratiebesluit voor te bereiden ten behoeve van de verruiming van de mogelijkheid van het verstrekken van hoorhulpmiddelen voor werk, die nu niet onder de aanspraak van zorgverzekeraars vallen. In aanloop naar de voorgenomen wijziging anticipeer ik op deze wijziging zodat UWV deze voorzieningen al kan gaan verstrekken. Het gaat daarbij om hoorhulpmiddelen niet zijnde hoortoestellen en/of hulpmiddelen waarbij connectiviteit bestaat met het hoortoestel of trilmechanisme, zoals hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst. Het gaat om een periode van beperkte duur totdat de wijziging van het Reïntegratiebesluit is aangenomen. Daarbij ervaart de voorgenomde doelgroep voordeel van de voorgenomen wijziging. UWV kan de verstrekking van deze hulpmiddelen uitvoeren binnen de beschikbare ruimte van het AG re-integratiebudget voor voorzieningen. Het gaat naar verwachting om een beperkt bedrag. Hierover zal ik naast uw Kamer ook de Eerste Kamer en Arbeidsinspectie informeren.

7. Bent u bereid om samen met het Zorginstituut en het UWV nader te onderzoeken of een vergoeding van de eerder benoemde hulpmiddelen voor mensen met een auditieve beperking mogelijk is?

Antwoord 7

Ja. Zie daarvoor ook het antwoord op vraag 6.

8. Kunt u bij de bovenstaande vragen de beantwoording van de Kamervragen van leden van Beukering- Huijbregts en van Eijs meenemen? 2)

Antwoord 8

Ja.

1) Coalitie voor Technologie en Inclusie, 2021, 'Pilots 2021', (<https://www.technologievoorinclusie.nl/pilots-2021.html>).

2) Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2020-2021, nr. 1740, (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2020Z24524&did=2021D07302>)

MSZW
is afgehandeld
(15/1)

15/1 DEZ
Om nog afk

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

TER BESLISSING

Datum
14 december 2023

Onze referentie
2023- [redacted]

Bijlage(n)
3

nota

Beslisnota (tijdelijke) oplossing voor hulpmiddelen die
gesproken taal real-time omzetten in tekst

Aanleiding

Eerder hebben wij u de beantwoording van de Kamervragen van de leden De Kort en Bevers (beiden VVD) over initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst voorgelegd. MAPP heeft verzocht dat er bij de beantwoording reeds een al dan niet tijdelijke oplossing voor dit issue wordt gepresenteerd. Met deze nota leggen wij u ter beslissing een voorstel voor een (tijdelijke) oplossingsrichting en de gewijzigde beantwoording van de Kamervragen voor. Deze zijn afgestemd met VWS en UWV.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u akkoord te gaan met het bij UWV beleggen van de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van instrumenten die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst als onderdeel van de werkvoorzieningen. ✓
- Wij adviseren u akkoord te gaan met het voorstel om te starten met de voorbereiding van een wijziging in het Reïntegratiebesluit. ✓
- Wij adviseren u, ondanks het door ambtelijk Financien benoemde risico dat een claim voor deze wijziging kan worden afgewezen, in aanloop naar deze wijziging akkoord te gaan met anticiperen op de wijziging zodat UWV voorzieningen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst al kan verstrekken. ✓
- Indien u hiermee akkoord bent, adviseren wij u de aangepaste beantwoording op de Kamervragen te ondertekenen en deze te versturen naar de Tweede Kamer en de bijgevoegde brieven aan de Eerste Kamer en Arbeidsinspectie te ondertekenen om hen te informeren over deze situatie.
- Parallel wordt de aangepaste beantwoording voorgelegd aan de Minister van VWS. Na ontvangst van het akkoord kunnen de antwoorden en brieven worden verzonden. ✓

Kernpunten

- Vanwege een omissie in wet- en regelgeving kunnen auditief beperkten voor ondersteuning door hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst in het kader van een werksituatie niet bij UWV, maar ook niet meer bij de zorgverzekeraar terecht.
- De vergoeding die personen het afgelopen jaar hebben ontvangen voor dit hulpmiddel van zorgverzekeraars, stopt per 1 januari 2024.
- In afstemming met VWS, ZINL en UWV hebben we gezocht naar oplossingsmogelijkheden voor dit knelpunt.
- Op basis van een weging van verschillende mogelijkheden is ons advies om zo snel mogelijk te starten met het wijzigen van wet- en regelgeving om de

ontstane omissie te herstellen en het mogelijk te maken dat UWV deze hulpmiddelen kan verstrekken.

- In aanloop naar deze wijziging adviseren we akkoord te gaan met anticiperen op de wijziging, zodat UWV voorzieningen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst al kan gaan verstrekken.
- Deze oplossingsrichting is intern SZW afgestemd met WBJA en FEZ en akkoord bevonden.
- Vooralsnog heeft ambtelijk Financiën bezwaar tegen het anticiperen op de wijziging van wet- en regelgeving. Zij zien deze wijziging als nieuw beleid waarvoor een claim moet worden ingediend en zijn geen voorstander van het voeren van contra legem beleid. Ze hebben aangegeven dat ze begrijpen dat we hiermee door willen, maar dat we hiermee vooruitlopen de voorjaarsnotabesluitvorming en dat er dus een risico is voor SZW als onze claim in het voorjaar wordt afgewezen.
- Wij vinden dat we hier geen claim voor zouden hoeven in te dienen en we dit risico dus wel kunnen lopen. Wij zien de wijziging als het herstellen van een omissie in wet- en regelgeving en niet als nieuw beleid. Alle overige (soortgelijke) werkvoorzieningen worden ook door UWV verstrekt.
- UWV kan de verstrekking van deze hulpmiddelen uitvoeren binnen de beschikbare ruimte van het AG re-integratiebudget voor voorzieningen. Het gaat naar verwachting om een beperkt bedrag, (substantieel) minder dan 1 miljoen op basis van onze huidige inschatting.
- Wachten op een wijziging betekent dat een groep auditief beperkten die gebaat zijn bij ondersteuning door dit hulpmiddel in de werksituatie, hier het komende jaar geen gebruik van kunnen maken. Wij achten deze situatie niet wenselijk.
- Een optie is om in januari opnieuw het gesprek met ambtelijke Financiën aan te gaan. Wij verwachten daarvan vooralsnog geen andere uitkomst en deze optie werkt vertragend voor personen die vanaf 1 januari 2024 geen gebruik meer kunnen maken van hun hulpmiddel.
- Wij adviseren daarom om ondanks het door ambtelijk Financiën benoemde risico, het anticiperen op de wijziging van wet- en regelgeving door te zetten. Zodat UWV zo snel mogelijk kan starten met het verstrekken van deze hulpmiddelen. Bent u hiermee akkoord? ✓
- Over de situatie van anticiperen dient u de Arbeidsinspectie en de Eerste en Tweede Kamer te informeren.
- In de gewijzigde beantwoording op de Kamervragen hebben wij het voornemen voor het wijzigen van wet- en regelgeving en het anticiperen op de wijziging opgenomen. Bij akkoord zal de beantwoording zal ook naar de Eerste Kamer en Arbeidsinspectie worden verzonden.

Datum

14 december 2023

Onze referentie

2023- [redacted]

|| *herstelt?*

Toelichting

Knelpunt

- De verantwoordelijkheid voor het verstrekken van de meeste voorzieningen in het werkdomein ter ondersteuning van mensen met een beperking is belegd bij UWV.
- Vanaf 1 januari 2013 heeft UWV door een wijziging van het Reïntegratiebesluit niet meer de bevoegdheid om voorzieningen te verstrekken die verband houden met stoornissen in de hoorfunctie (hierna: hoorhulpmiddelen).
- Reden voor deze wijziging was het voorkomen van dubbele vergoedingen (door UWV én verzekeraars) voor hoortoestellen en aanverwante producten, door vergoeding voor de "volledige hooroplossing" ten behoeve van de werksituatie bij zorgverzekeraars te beleggen.
- Op verzoek van UWV is bij de gewijzigde bepaling en de toelichting op deze wijziging in 2013 aangesloten bij de terminologie in de Regeling zorgverzekering. Daardoor bestaat geen verwarring dat naast hoortoestellen ook aanverwante producten door de zorgverzekeraar worden verstrekt.

Daarbij is niet de uitleg opgenomen die Zorginstituut Nederland (ZINL) geeft aan de "volledige hooroplossing", waarbij in geval van aanvullende apparatuur sprake moet zijn van connectiviteit met een hoortoestel of trilmechanisme.

Datum
14 december 2023

Onze referentie
2023- [REDACTED]

- ZINL concludeert op basis daarvan dat software die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst niet valt onder de "volledige hooroplossing" en voor de werksituatie niet door zorgverzekeraars wordt vergoed.
- Ten tijde van de wijziging van het Reïntegratiebesluit is hier geen rekening mee gehouden. Er was op dat moment nog geen sprake van dit soort alternatieve (technische) hulpmiddelen om mensen met een auditieve beperking te ondersteunen. De formulering van de uitsluiting in het Reïntegratiebesluit biedt echter geen ruimte voor UWV om deze alternatieve hulpmiddelen wel te verstrekken.
- Dit resulteert nu in een omissie in wet- en regelgeving, waardoor auditief beperkten voor ondersteuning door hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst in het kader van een werksituatie niet bij UWV, maar ook niet bij de zorgverzekeraar terecht kunnen.
- Personen die het afgelopen jaar een vergoeding hebben ontvangen voor dit hulpmiddel van zorgverzekeraars, hebben bericht ontvangen dat er geen aanspraak meer bestaat op een vergoeding vanuit de Zorgverzekeringswet.
- NB: UWV verstrekt geen voorzieningen aan mensen met een arbeidsbeperking die vallen onder de Participatiewet, voor hen zijn gemeenten verantwoordelijk. In de Participatiewet is geen bepaling opgenomen die het verstrekken van hoorhulpmiddelen uitsluit. Gemeenten kunnen deze hulpmiddelen voor werk verstrekken aan de Participatiewetdoelgroep. Of dit gebeurt, is afhankelijk van het eigen beleid van de gemeente.

Oplossingsrichting

- In gezamenlijkheid met VWS, UWV en ZINL hebben we mogelijke oplossingsrichtingen voor dit knelpunt besproken en afgestemd.
- Een wenselijke en passende oplossing is om de ontstane omissie in de wet te herstellen en de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van instrumenten die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst ten behoeve van de werksituatie, te beleggen bij UWV als onderdeel van de werkvoorzieningen.
- UWV heeft al langere tijd de wens om technische hulpmiddelen voor auditief beperkten in te kunnen zetten naast de tolkuren die UWV ook in de werksituatie aan de eigen doelgroep verstrekt. De technologische oplossing vervangt niet de tolk, maar kan aanvullen op werkplekken waar een schrijf- of gebarentolk niet toereikend is of niet kan worden ingezet, maar wel wenselijk is. Bijvoorbeeld dat de gebruiker daardoor mogelijk ook andere werkzaamheden op kan pakken en flexibeler is in communicatie.
- NB: De inzet van voorzieningen is maatwerk. UWV beoordeelt in elk individueel geval of een voorziening adequaat en passend is. Zijn er meerdere adequate opties om te ondersteunen, dan zullen de kosten doorslaggevend zijn. Niet in alle gevallen komt een voorziening voor een vergoeding in aanmerking of is het betreffende hulpmiddel passend. In de beoordeling betreft UWV ook onder meer de aard en omvang van de arbeid, een eventuele besparing op de uitkering die het verstrekken van een voorziening met zich mee brengt en of de kosten proportioneel zijn.

Wijziging van het Reïntegratiebesluit

- Om de ontstane omissie in de wet te herstellen en mogelijk te maken dat UWV deze hulpmiddelen kan verstrekken, is een wijziging van artikel 2, derde lid, van het Reïntegratiebesluit vereist.
- Wij vragen u akkoord te gaan met het voorbereiden van een wijziging van het Reïntegratiebesluit ten behoeve van verruiming van de mogelijkheid van het verstrekken van hoorhulpmiddelen voor de werksituatie, die nu niet onder aanspraak van zorgverzekeraars of UWV vallen.

- De wijziging van het Reïntegratiebesluit kent een voorhangprocedure en wordt expliciet aan beide kamers voor een reactie voorgelegd. De wijziging neemt naar verwachting minimaal zes tot twaalf maanden in beslag.
- Wij hebben daarom onderzocht of en welke tijdelijke oplossing er mogelijk is om in de tussenliggende periode deze hulpmiddelen te verstrekken.

Datum
14 december 2023

Onze referentie
2023 [REDACTED]

Tijdelijke oplossing: anticiperen

- Ons advies is om te anticiperen op de voorgenomen wijziging zodat UWV deze voorzieningen al kan gaan verstrekken. Het gaat daarbij om hoorhulpmiddelen niet zijnde hoortoestellen en/of hulpmiddelen waarbij connectiviteit bestaat met het hoortoestel of trilmecanisme, zoals hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst.
- Binnen SZW hanteren we de lijn dat anticiperen mogelijk is in een situatie waarin sprake is van in voorbereiding zijnde wetgeving.
- Formeel is de wijziging van het besluit nog niet in voorbereiding, maar hier wordt na uw goedkeuring zo snel mogelijk mee gestart.
- Overige criteria die in acht moeten worden genomen zijn dat sprake is van een uitzonderlijke situatie, de mate waarin onrechtmatig wordt gehandeld zoveel mogelijk in omvang en tijd wordt beperkt en de maatregel niet ten nadele mag werken op wie de wetsuitvoering betrekking heeft.
- Er is sprake van een uitzonderlijke situatie waarin een omissie aan het licht is gekomen. Deze omstandigheid rechtvaardigt het anticiperen op de voorgenomen wijziging en werkt als 'buitenwettelijk begunstigend beleid' voor de doelgroep op wie de wetsuitvoering betrekking heeft. Het gaat om een periode van beperkte duur totdat de wijziging van het Reïntegratiebesluit is aangenomen. Daarbij ervaart de voornoemde doelgroep voordeel van de voorgenomen wijziging.
- Alternatieven die zijn onderzocht zijn het tijdelijk blijven verstrekken van het hulpmiddel door zorgverzekeraars of het opstellen van een tijdelijke subsidieregeling op grond van de Kaderwet SZW-subsidies een mogelijkheid is.
- Uit overleg met VWS en ZINL blijkt dat zij geen mogelijkheid hebben om bij zorgverzekeraars af te dwingen dat zij dit hulpmiddel (tijdelijk blijven) verstrekken voor de werksituatie. Zorgverzekeraars kunnen verzoeken tot coulançe niet honoreren vanwege de strijdigheid met de kaders van de Zorgverzekeringswet. De vergoeding zou dan onrechtmatig zijn.
- Het opstellen van een subsidieregeling vergt wetgevingscapaciteit en neemt naar verwachting drie tot zes maanden in beslag en achten wij daarom niet wenselijk.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie
1	Aanbiedingsbrief TK en beantwoording Kamervragen	Verzenden aan TK
2	Brief Eerste Kamer	Verzenden aan EK met afschrift beantwoording Kamervragen
3	Brief Arbeidsinspectie	Verzenden aan overig (zie adres brief) met afschrift beantwoording Kamervragen

15-1
akkoord!

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

TER BESLISSING

Datum
14 december 2023Onze referentie
2023- [redacted]

nota

Beslisnota (tijdelijke) oplossing voor hulpmiddelen die
gesproken taal real-time omzetten in tekst

Aanleiding

Eerder hebben wij u de beantwoording van de Kamervragen van de leden De Kort en Bevers (beiden VVD) over initiatieven met software die gesproken taal real-time omzet naar geschreven tekst voorgelegd. MAPP heeft verzocht dat er bij de beantwoording reeds een al dan niet tijdelijke oplossing voor dit issue wordt gepresenteerd. Met deze nota leggen wij u ter beslissing een voorstel voor een (tijdelijke) oplossingsrichting en de gewijzigde beantwoording van de Kamervragen voor. Deze zijn afgestemd met VWS en UWV.

Bijlage(n)
3

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u akkoord te gaan met het bij UWV beleggen van de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van instrumenten die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst als onderdeel van de werkvoorzieningen.
- Wij adviseren u akkoord te gaan met het voorstel om te starten met de voorbereiding van een wijziging in het Reïntegratiebesluit.
- Wij adviseren u, ondanks het door ambtelijk Financiën benoemde risico dat een claim voor deze wijziging kan worden afgewezen, in aanloop naar deze wijziging akkoord te gaan met anticiperen op de wijziging zodat UWV voorzieningen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst al kan verstrekken.
- Indien u hiermee akkoord bent, adviseren wij u de aangepaste beantwoording op de Kamervragen te ondertekenen en deze te versturen naar de Tweede Kamer en de bijgevoegde brieven aan de Eerste Kamer en Arbeidsinspectie te ondertekenen om hen te informeren over deze situatie.
- Parallel wordt de aangepaste beantwoording voorgelegd aan de Minister van VWS. Na ontvangst van het akkoord kunnen de antwoorden en brieven worden verzonden.

Kernpunten

- Vanwege een omissie in wet- en regelgeving kunnen auditief beperkten voor ondersteuning door hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst in het kader van een werksituatie niet bij UWV, maar ook niet meer bij de zorgverzekeraar terecht.
- De vergoeding die personen het afgelopen jaar hebben ontvangen voor dit hulpmiddel van zorgverzekeraars, stopt per 1 januari 2024.
- In afstemming met VWS, ZINL en UWV hebben we gezocht naar oplossingsmogelijkheden voor dit knelpunt.
- Op basis van een weging van verschillende mogelijkheden is ons advies om zo snel mogelijk te starten met het wijzigen van wet- en regelgeving om de

ontstane omissie te herstellen en het mogelijk te maken dat UWV deze hulpmiddelen kan verstrekken.

- In aanloop naar deze wijziging adviseren we akkoord te gaan met anticiperen op de wijziging, zodat UWV voorzieningen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst al kan gaan verstrekken.
- Deze oplossingsrichting is intern SZW afgestemd met WBJA en FEZ en akkoord bevonden.
- Vooralsnog heeft ambtelijk Financiën bezwaar tegen het anticiperen op de wijziging van wet- en regelgeving. Zij zien deze wijziging als nieuw beleid waarvoor een claim moet worden ingediend en zijn geen voorstander van het voeren van contra legem beleid. Ze hebben aangegeven dat ze begrijpen dat we hiermee door willen, maar dat we hiermee vooruitlopen de voorjaarsnotabesluitvorming en dat er dus een risico is voor SZW als onze claim in het voorjaar wordt afgewezen.
- Wij vinden dat we hier geen claim voor zouden hoeven in te dienen en we dit risico dus wel kunnen lopen. Wij zien de wijziging als het herstellen van een omissie in wet- en regelgeving en niet als nieuw beleid. Alle overige (soortgelijke) werkvoorzieningen worden ook door UWV verstrekt.
- UWV kan de verstrekking van deze hulpmiddelen uitvoeren binnen de beschikbare ruimte van het AG re-integratiebudget voor voorzieningen. Het gaat naar verwachting om een beperkt bedrag, (substantieel) minder dan 1 miljoen op basis van onze huidige inschatting.
- Wachten op een wijziging betekent dat een groep auditief beperkten die gebaat zijn bij ondersteuning door dit hulpmiddel in de werksituatie, hier het komende jaar geen gebruik van kunnen maken. Wij achten deze situatie niet wenselijk.
- Een optie is om in januari opnieuw het gesprek met ambtelijke Financiën aan te gaan. Wij verwachten daarvan vooralsnog geen andere uitkomst en deze optie werkt vertragend voor personen die vanaf 1 januari 2024 geen gebruik meer kunnen maken van hun hulpmiddel.
- Wij adviseren daarom om ondanks het door ambtelijk Financiën benoemde risico, het anticiperen op de wijziging van wet- en regelgeving door te zetten. Zodat UWV zo snel mogelijk kan starten met het verstrekken van deze hulpmiddelen. Bent u hiermee akkoord?
- Over de situatie van anticiperen dient u de Arbeidsinspectie en de Eerste en Tweede Kamer te informeren.
- In de gewijzigde beantwoording op de Kamervragen hebben wij het voornemen voor het wijzigen van wet- en regelgeving en het anticiperen op de wijziging opgenomen. Bij akkoord zal de beantwoording zal ook naar de Eerste Kamer en Arbeidsinspectie worden verzonden.

Datum

14 december 2023

Onze referentie

2023-[REDACTED]

Toelichting

Knelpunt

- De verantwoordelijkheid voor het verstrekken van de meeste voorzieningen in het werkdomein ter ondersteuning van mensen met een beperking is belegd bij UWV.
- Vanaf 1 januari 2013 heeft UWV door een wijziging van het Reïntegratiebesluit niet meer de bevoegdheid om voorzieningen te verstrekken die verband houden met stoornissen in de hoorfunctie (hierna: hoorhulpmiddelen).
- Reden voor deze wijziging was het voorkomen van dubbele vergoedingen (door UWV én verzekeraars) voor hoortoestellen en aanverwante producten, door vergoeding voor de "volledige hooroplossing" ten behoeve van de werksituatie bij zorgverzekeraars te beleggen.
- Op verzoek van UWV is bij de gewijzigde bepaling en de toelichting op deze wijziging in 2013 aangesloten bij de terminologie in de Regeling zorgverzekering. Daardoor bestaat geen verwarring dat naast hoortoestellen ook aanverwante producten door de zorgverzekeraar worden verstrekt.

Daarbij is niet de uitleg opgenomen die Zorginstituut Nederland (ZINL) geeft aan de "volledige hooroplossing", waarbij in geval van aanvullende apparatuur sprake moet zijn van connectiviteit met een hoortoestel of trilmecanisme.

- ZINL concludeert op basis daarvan dat software die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst niet valt onder de "volledige hooroplossing" en voor de werksituatie niet door zorgverzekeraars wordt vergoed.
- Ten tijde van de wijziging van het Reïntegratiebesluit is hier geen rekening mee gehouden. Er was op dat moment nog geen sprake van dit soort alternatieve (technische) hulpmiddelen om mensen met een auditieve beperking te ondersteunen. De formulering van de uitsluiting in het Reïntegratiebesluit biedt echter geen ruimte voor UWV om deze alternatieve hulpmiddelen wel te verstrekken.
- Dit resulteert nu in een omissie in wet- en regelgeving, waardoor auditief beperkten voor ondersteuning door hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzet in geschreven tekst in het kader van een werksituatie niet bij UWV, maar ook niet bij de zorgverzekeraar terecht kunnen.
- Personen die het afgelopen jaar een vergoeding hebben ontvangen voor dit hulpmiddel van zorgverzekeraars, hebben bericht ontvangen dat er geen aanspraak meer bestaat op een vergoeding vanuit de Zorgverzekeringswet.
- NB: UWV verstrekt geen voorzieningen aan mensen met een arbeidsbeperking die vallen onder de Participatiewet, voor hen zijn gemeenten verantwoordelijk. In de Participatiewet is geen bepaling opgenomen die het verstrekken van hoorhulpmiddelen uitsluit. Gemeenten kunnen deze hulpmiddelen voor werk verstrekken aan de Participatiewetdoelgroep. Of dit gebeurt, is afhankelijk van het eigen beleid van de gemeente.

Datum

14 december 2023

Onze referentie

2023- [REDACTED]

Oplossingsrichting

- In gezamenlijkheid met VWS, UWV en ZINL hebben we mogelijke oplossingsrichtingen voor dit knelpunt besproken en afgestemd.
- Een wenselijke en passende oplossing is om de ontstane omissie in de wet te herstellen en de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van instrumenten die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst ten behoeve van de werksituatie, te beleggen bij UWV als onderdeel van de werkvoorzieningen.
- UWV heeft al langere tijd de wens om technische hulpmiddelen voor auditief beperkten in te kunnen zetten naast de tolkuren die UWV ook in de werksituatie aan de eigen doelgroep verstrekt. De technologische oplossing vervangt niet de tolk, maar kan aanvullen op werkplekken waar een schrijf- of gebarentolk niet toereikend is of niet kan worden ingezet, maar wel wenselijk is. Bijvoorbeeld dat de gebruiker daardoor mogelijk ook andere werkzaamheden op kan pakken en flexibeler is in communicatie.
- NB: De inzet van voorzieningen is maatwerk. UWV beoordeelt in elk individueel geval of een voorziening adequaat en passend is. Zijn er meerdere adequate opties om te ondersteunen, dan zullen de kosten doorslaggevend zijn. Niet in alle gevallen komt een voorziening voor een vergoeding in aanmerking of is het betreffende hulpmiddel passend. In de beoordeling betreft UWV ook onder meer de aard en omvang van de arbeid, een eventuele besparing op de uitkering die het verstrekken van een voorziening met zich mee brengt en of de kosten proportioneel zijn.

Wijziging van het Reïntegratiebesluit

- Om de ontstane omissie in de wet te herstellen en mogelijk te maken dat UWV deze hulpmiddelen kan verstrekken, is een wijziging van artikel 2, derde lid, van het Reïntegratiebesluit vereist.
- Wij vragen u akkoord te gaan met het voorbereiden van een wijziging van het Reïntegratiebesluit ten behoeve van verruiming van de mogelijkheid van het verstrekken van hoorhulpmiddelen voor de werksituatie, die nu niet onder aanspraak van zorgverzekeraars of UWV vallen.

- De wijziging van het Reïntegratiebesluit kent een voorhangprocedure en wordt expliciet aan beide kamers voor een reactie voorgelegd. De wijziging neemt naar verwachting minimaal zes tot twaalf maanden in beslag.
- Wij hebben daarom onderzocht of en welke tijdelijke oplossing er mogelijk is om in de tussenliggende periode deze hulpmiddelen te verstrekken.

Datum
14 december 2023

Onze referentie
2023- [REDACTED]

Tijdelijke oplossing: anticiperen

- Ons advies is om te anticiperen op de voorgenomen wijziging zodat UWV deze voorzieningen al kan gaan verstrekken. Het gaat daarbij om hoorhulpmiddelen niet zijnde hoortoestellen en/of hulpmiddelen waarbij connectiviteit bestaat met het hoortoestel of trilmechanisme, zoals hulpmiddelen die gesproken taal real-time omzetten naar geschreven tekst.
- Binnen SZW hanteren we de lijn dat anticiperen mogelijk is in een situatie waarin sprake is van in voorbereiding zijnde wetgeving.
- Formeel is de wijziging van het besluit nog niet in voorbereiding, maar hier wordt na uw goedkeuring zo snel mogelijk mee gestart.
- Overige criteria die in acht moeten worden genomen zijn dat sprake is van een uitzonderlijke situatie, de mate waarin onrechtmatig wordt gehandeld zoveel mogelijk in omvang en tijd wordt beperkt en de maatregel niet ten nadele mag werken op wie de wetsuitvoering betrekking heeft.
- Er is sprake van een uitzonderlijke situatie waarin een omissie aan het licht is gekomen. Deze omstandigheid rechtvaardigt het anticiperen op de voorgenomen wijziging en werkt als 'buitenwettelijk begunstigend beleid' voor de doelgroep op wie de wetsuitvoering betrekking heeft. Het gaat om een periode van beperkte duur totdat de wijziging van het Reïntegratiebesluit is aangenomen. Daarbij ervaart de voornoemde doelgroep voordeel van de voorgenomen wijziging.
- Alternatieven die zijn onderzocht zijn het tijdelijk blijven verstrekken van het hulpmiddel door zorgverzekeraars of het opstellen van een tijdelijke subsidieregeling op grond van de Kaderwet SZW-subsidies een mogelijkheid is.
- Uit overleg met VWS en ZINL blijkt dat zij geen mogelijkheid hebben om bij zorgverzekeraars af te dwingen dat zij dit hulpmiddel (tijdelijk blijven) verstrekken voor de werksituatie. Zorgverzekeraars kunnen verzoeken tot coulance niet honoreren vanwege de strijdigheid met de kaders van de Zorgverzekeringswet. De vergoeding zou dan onrechtmatig zijn.
- Het opstellen van een subsidieregeling vergt wetgevingscapaciteit en neemt naar verwachting drie tot zes maanden in beslag en achten wij daarom niet wenselijk.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie
1	Aanbiedingsbrief TK en beantwoording Kamervragen	Verzenden aan TK
2	Brief Eerste Kamer	Verzenden aan EK met afschrift beantwoording Kamervragen
3	Brief Arbeidsinspectie	Verzenden aan overig (zie adres brief) met afschrift beantwoording Kamervragen